

BH BUSINESS

GODINA XI BROJ 182. MART/OŽUJAK 2016. GODINE 10 KM

MAGAZINE
11. USPJEŠNIH GODINA

PREMIJER-MENADŽER

MR.SCI IZUDIN SARAČEVIĆ

UNSKO-SANSKI KANTON

ZASLUŽUJE BOLJE I MOŽE VIŠE

MR.SCI IZUDIN SARAČEVIĆ, PREMIJER:

UNSKO-SANSKI KANTON ZASLUŽUJE BOLJE I MOŽE VIŠE

Tekst Rašid Hakić
Fotografije Vlada USK

Premijersku funkciju preuzeo je u vremenu enormno velikog budžetskog deficita. Privržen je timskom radu, pri čemu saradnicima omogućava maksimalno ispoljavanje sposobnosti. Bez angažovanja službenog

osiguranja ruši ranije uspostavljene stereotipe, smatrajući da se nema koga plašiti i vjerujući u dobrotu časnog bosanskog čovjeka. Vrsni je poznavalac općedruštvenih prilika u Krajini, što

mu je umnogome pomoglo da definiše prioritetne aktivnosti tima koji predvodi. Diplomirani je politolog, magistar, a uskoro će stečenim akademskim zvanjima dodati i doktorsko.

Smatra da niti jedno bh. područje ne smije biti favorizovano i da razvoj svakog dijela Bosne i Hercegovine mora biti ravnopravan.

Navedeno, u najkraćem, opisuje Izudina Saračevića, premijera Unsko-Sanskog kantona, koji nastoji da ovaj bh. prostor oslikava prosperitet kakav i zasluhuje.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Gospodine Saračević, prije elaboriranja aktuelnih tema, kažite nekoliko riječi o privrednom ambijentu Unsko-Sanskog kantona u nekom ranijem periodu ?

MR.SCI IZUDIN SARAČEVIĆ:

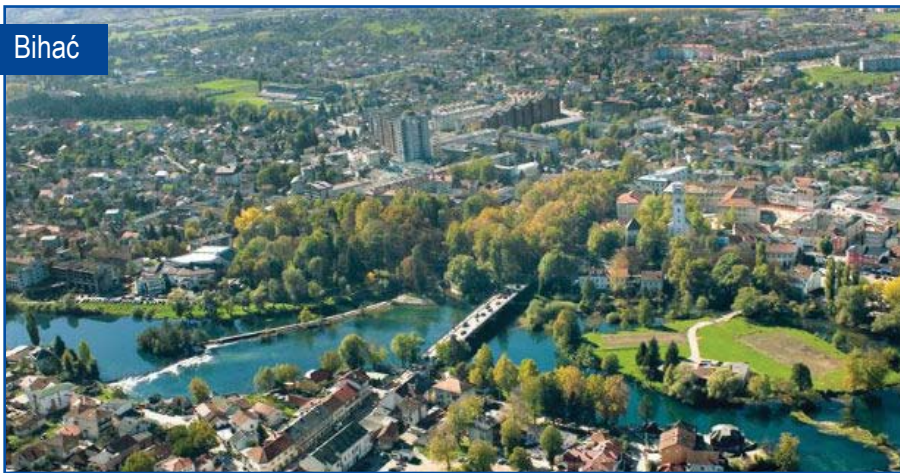
Nekadašnju Bihaćku regiju činili su Velika Kladaša, Cazin, Bosanska Krupa, Bosanski Petrovac, Drvar, Bosansko Grahovo i Bihać, sve do teritorijalne prekompozicije Bosne i Hercegovine 1992. godine.

Tada je prostor Bosanske Krupe podijeljen na dvije općine. Naime, izdvojanjem jedanaest mjesnih zajednica formirana je općina Bužim, koja je i pedesetih godina prošloga

Mr. sci Izudin Saračević: Timskim radom do rezultata

Bihać

stoljeća imala taj status.

Po završetku rata jedan dio općine Drvar i područje općine Bosansko Grahovo ušli su u sastav Republike Srpske, a Ključ i Sanski Most pripali su Federaciji BiH, odnosno Unsko-Sanskom kantonu.

Tako je i jedanaest naseljenih mjesta postalo sastavni dio općine Bihać, koja se prostire na devetstotina, a površina Kantona na nešto više od četiri hiljade kilometara kvadratnih, što čini oko osam posto teritorije Bosne i Hercegovine.

U periodu neposredno nakon završetka Drugog svetskog rata Bihaćka regija bila je iznimno zaostala, sa dominantnom poljoprivredom, kojom su se bavili žitelji ovog područja, sa niskim kapacitetom razvoja. U tom periodu došlo je do inkliniranja velikih privrednih sistema od kojih Šipada, RMK Zenica, Elektroprovreda, Energoinvesta i drugih na ove prostore, čime je bilježen stanovit vid

razvoja.

Ekspanziji razvoja doprinijela je i vojna komponenta, stacionirana u Bihaću, a i aerodrom Željava stavljen je u funkciju. Uporedo s tim razvijali su se i domaći kapaciteti od kojih i Kombiteks, a sedamdesetih godina dolazi do značajnijeg razvoja privrede, odnosno nastanka privrednog giganta Agrokomerc.

Kao što je poznato, slijedom političkih zbivanja došlo je do turbulencija na državnom nivou, raslojavanja i momenta kada su destruktivne ideologije nacionalizma razorile biće i tkivo bivše SFRJ, što je na prostoru Bihaćke regije imalo dekadentne tokove kada su u pitanju veliki poslovni sistemi, koji su se održavali isključivo zahvaljujući prirodnim pretpostavkama. Primjer toga je šumom bogato područje, što je omogućilo poslovnu funkciju Šipada.

Ipak, generalno posmatrano, u predvečerje ratnih događanja počeli

smo trpjeti posljedice, ne samo uništavanja Agrokomerca, nego i niza drugih negativnosti.

Ovaj prostor, kao najnapučeniji bošnjačkom komponentom, bio je u fokusu nacionalističkih snaga, sa ciljem razbijanja na svaki mogući način.

I u oblasti poljoprivrede došlo je do zastoja zato što su ukupna finansijska događanja blokirala tadašnju Privrednu banku Sarajevo, na kojoj je bio konketoivano poslovanje Agrokomerca i takva situacija je Bihaćku regiju blokirala, kroz finansijski, razvojni i ekonomski kontekst.

Vojna komponenta je nastojala držati određen balans, međutim uzrokovano stanjem na državnom nivou, došlo je do urušavanja kompletnog općedruštvenog sistema. Uništavanjem Agrokomerca veliki broj kooperanata ekonomski je uništen, bez mogućnosti plasiranja proizvoda, čime su napravljene enormno velike štete, zbog čega i danas trpimo posljedice.

DILEME, PROMJENE, ISKUŠENJA

BH BUSINESS MAGAZINE:

Šta je, u privrednom smislu, obilježilo poslijeratni period ?

Mr. SCI IZUDIN SARAČEVIĆ:

Dolaskom mira na ove prostore, političke strukture, u razmišljanju

PRIVREDNO NAZADOVANJE

BH BUSINESS MAGAZINE:

Kakve je posljedice imao ratni period ?

MR. SCI IZUDIN SARAČEVIĆ:

Period od 1992. do 1995. godine možemo posmatrati iz različitih uglova. Ekonomski posmatrano, kada nešto stoji, odnosno nema mogućnost kretanja, proizvodi štetu.

Ako tome dodamo činjenicu da je došlo do razaranja materijalnih dobara, eliminiranjem mogućnosti da se bilo šta proizvodi, osim u segmentu namjenske i vojne industrije, može se konstatovati veliki procenat dekadencije, nazadovanja i opadanja svih ekonomskih parametara, čime smo bili vraćeni u sedamdesete godine prošloga stoljeća.

kako pokrenuti procese razvoja na ovim prostorima, morale su odrediti stajnu tačku.

To je značilo postojanje osam jedinica lokalne samouprave, sistem kantonalnog vođenja poslova i činenicu međusobnog ispreplitanja u kapacitetu četiri nivoa vlasti, od općine, kantona, entiteta i države. Direktni sam akter toga perioda i moram priznati da nas je zbunjivala struktura ustrojstva države.

Međutim, htjeli ili ne, morali smo razmišljati kako završiti proizvodne aktivnosti. Dodatni problem je bio i u tome što su prijeratni privredni subjekti bili kapacitirani na više od dvadeset miliona stanovnika, koliko je bilo u okiru bivše države.

Pozitivno je bilo opredjeljenje na izradi Strategija razvoja, ali u uslovima razrušenosti i destruiranja trebalo je uporedo liječiti i ratne rane i stavljati u

ekonomski kontekst sve ono što nam je ostalo. Prve poslijeratne godine, odlukom državnog nivoa, obilježila je i tranzicija vlasničkih odnosa, odnosno proces privatizacije.

Od nekadašnjeg političkog sistema, odnosno samoupravljanja i dogovorne ekonomije ušli smo u liberalni kapitalizam sa svim elementima koje je sa sobom nosio.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Kakvi su rezultati, odnosno posljedice privatizacije na području Unsko-Sanskog kantona ?

MR.SCI IZUDIN SARAČEVIĆ:

Kao i na drugim prostorima Bosne i Hercegovine, rezultati odnosno posljedice tranzicije vlasničkih odnosa su identični i mogu se posmatrati od slučaja do slučaja, odnosno svaki privredni subjekt ponaosob.

Na području Unsko-Sanskog kantona imamo pozitivne primjere privatizacije, prije svega industrije mliječnih proizvoda.

To je sada jedna prestižna bosanskohercegovačka, odnosno njemačka kompanija MEGGLE, koja će do kraja maja ove godine omogućiti povećanje kapaciteta za sto posto. Od trenutnih pedeset, omogućit će stotinu miliona litara prerade mlijeka na godišnjem nivou. U nove kapacitete investirano je jedanaest miliona KM i time su trajno etablirani za ostanak na ovim prostorima.

MEGGLE na našem području ima 2500 kooperanata. Ako se uzme u obzir da se ni jednom kooperantu ne isplati imati manje od pet goveda, onda znamo koji je to kapacitet. Prednost je i u činjenici da u prvoj, odnosno euro kategoriji imaju 96 posto mlijeka, što je fenomenalan rezultat i svrstava je u jednu od četiri najprestižne bh. mljekare.

Drugi pozitivan privatizacijski primjer je Bihacka pivovara koja je zadržala postojeći i proširila proizvodni asortiman, a dugačka je lista malih i srednjih uspješnih preduzeća koja bitno utiču na privredni ambijent.

Druga strane priče su neuspjeli projekti, prije svega Agrokomerca, u čijem okviru djeluje Gadžokomerc, uspješna firma, koja se, u iznajmljenim kapacitetima bavi proizvodnjom hrane. To je hvale vrijedno, a nadam se da će aktuelni

tokovi privatizacije Agrokomerca ići u pozitivnom smislu.

Postoje još nekoliko praređivačkih firmi koje se bave otkupom jagodičastog voća, krastavca i drugih proizvoda, a raduje i podatak da će u

nekadašnjim prostorima Polietilenke u Bihaću biti instalisani rashladni uređaji, čime će biti povećan otkup, omogućeno pakovanje proizvoda i time na tržištu dostići znatno veću cijenu od dosadašnje.

Ono što nismo uspjeli, mada imamo šanse, jeste tržište Turske koja je odobrila uvoz petnaest hiljada tona mesa iz Bosne i Hercegovine. Intenzivirali smo aktivnosti s ciljem učešća privrednika sa prostora

NISMO SE BORILI PROTIV BOŠNJAKA I MUSLIMANA, VEĆ PROTIV AGRESORA I NJEGOVIH SLUGA

BH BUSINESS MAGAZINE:

Kakvo stanje ste zatekli pri preuzimanju dužnosti premijera ?

MR.SCI IZUDIN SARAČEVIĆ:

Svi parametri ekonomskog i finansijskog stanja bilježili su enormne minuse, koje i danas uveliko osjećamo.

To je 69 miliona KM pravosnažnih sudskih presuda sa zateznim kamatama koje prevazilaze glavnice i u odnosu na kapacitet budžeta možemo izdvojiti oko pedeset hiljada KM u cilju smanjenja navedenog duga. Ustrojili smo evidencije sa preciznim stanjem dinamike rješavanja obaveza prema dužnicima, a pitanje realizacije pitanje je vremena, strpljenja i razumijevanja. Ono što je za naše oklonosti posebno bitno, jeste da smo postavili zadatak političke stabilizacije, za što su zaslužne dvije političke stranke i to SDA i A-SDA, koje u skupštinskoj mjeri od trideset poslanika čine skupštinsku većinu od šesnaest poslanika. Drugi prioritet nam je bila ekonomska

stabilizacije, a treći stabilizaciju budžeta. Time smo odredili stajnu tačku, sa zaključkom da imamo oko šest hiljada budžetskih korisnika, za koje na mjesečnom nivou samo za plaće izdvajamo 10,5 miliona KM.

Projekcija budžeta bila je 230 miliona KM, jer smo neke stvari morali preuzeti po osnovu dugovanja. Tokom protekle kalendarske godine, a i u dosadašnjem periodu ove godine dolaze nam novi računi za koje nismo znali. Enormna su dugovanja po osnovu plata, toplih obroka, naknada koje nemaju karakter plaća, duga prema MMF-ovim kreditima i drugo. Uz podršku koalicionih partnera uhvatili smo se u koštac sa navedenim stanjem i uvjeren sam da ćemo iznaći mogućnosti i stanje dovesti u red.

Imali smo snage obračunati se sa domaćim izdajicama u proteklom ratu. Nismo se borili protiv bošnjaka i muslimana, već protiv agresora i njegovih sluga.

Nije tačno da je bio međumuslimanski sukob.

Unsko-Sanski kanton zbog toga

smatram najdržavotvornijim dijelom Bosne i Hercegovine.

Vraćam se na trenutno stanje i naglašavam da smo odredili pravce djelovanja kako Vlade tako i Skupštine, naglašavajući da su štrajkovi sa kojima smo suočeni politički intonirani, od strane onih koji su ove ljude u ranijem periodu lagali. Ostaje pitanje zašto nisu ranije protestovali.

Sindikato doživljam kao instituciju koja je neophodna kao i sve druge institucije građanske provenijencije. Međutim pitanje je određivanja cilja.

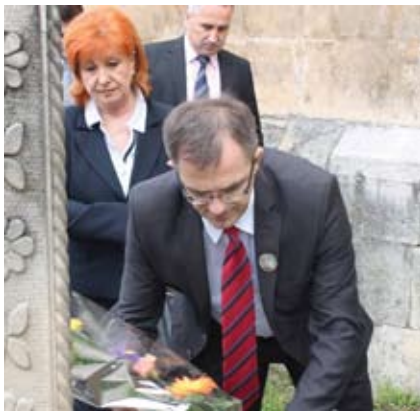
Šta se time i na koji način želi ostvariti?

Ovdje je suština u tome da imamo oko šest hiljada budžetskih korisnika, za čije plate se izdvajaju enormna sredstva.

To znači da nam u kompoziciji kapitalnih grantova ili drugih stvari za razvoj ne preostaje gotovo ništa. Uprkos tome vidim svjetlo na kraju tunela i to na bazi realnih brojki i najvrednijeg faktora na području Unsko-Sanskog kantona, a to je ljudski potencijal, te naša usmjerenost i trajna opredjeljenost euroatlanskim integracijama i tu vidim našu šansu.

Unsko –Sanski kanton zaslužuje bolje i može više.

Naravno da će trebati vremena da se to ustabili, i postavi na svoje mjesto, a već, po određenim parametrima bilježimo blage pomake.

Unsko-Sanskog kantona u izvoznom kontingentu.

Ponosni smo na sačuvana prirodna bogastva, prevashodno šume i rijeke, ali nismo zadovoljni sa količinom energije čija proizvodnja je svega 8,6 megavata.

U tom smislu ovisni smo o Tuzlansko-Zeničkom bazenu, a nedavna uspješna privatizacija Rudnika mrkog uglja u Kamengradu omogućava izgradnju termoelektrane, čime će biti pojačani energetske kapaciteti.

Evidentan je i problem loše saobraćajne povezanosti sa makro okruženjem, a izgradnja brze ceste od Bihaća do Sarajeva izdvaja se kao prioritet.

Nekada razvijena tekstilna i drvna industrija u poslijeratnom periodu nije uspjela da se obnovi, uprkos znatnim nastojanjima.

Recidiv prošlosti je i slučaj Lubljanske banke, čime su blokirana značajna sredstva koja građani sa područja našeg Kantona imaju. Specifičnost ovog područja jeste da od 300 hiljada žitelja, 50 hiljada radi u inostranstvu, čije su mjesečne minimalne doznake 200 eura, što predstavlja iznos od deset miliona eura i fenomenalan je potencijal, koji nismo razvili u punom kapacitetu.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Koje su osobenosti Unsko-Sanskog kantona, u odnosu na druge bh. sredine ?

Bogatstvo hidropotencijala i iskonske prirode

MR.SCI IZUDIN SARAČEVIĆ:

Unsko-Sanski kanton je izuzetno bogat hidropotencijalima, čime je i dobio naziv po dva geografska toponima. Svjestan sam činjenice da nismo iskoristili raspoložive hidropotencijale u mjeri u kojoj je to moguće i koliko bi to iskoristili drugi da imaju ovo čime mi raspolažemo. Una je prekrasna rijeka i oko toga nema dvojbe. Možda ima ljepših, ali nigdje u srcu grada, u Bihaću, što ga čini jedinstvenim.

Imamo Nacionalni park Una, koji je institucionalno još u povoju, bez obzira na aktivnosti koje menadžment istog čini.

Nacionalni park formirala je Vlada Federacije BiH, koja godišnje za te namjene izdvaja oko 500 hiljada KM. To je malo. Sredstva moraju biti desetostruko veća kako bi imali nove sadržaje.

Realnost je do do Nacionalnog parka možemo doći iz tri putna pravca. Na jednom nam nedostaje

četiri kilometra asfaltiranog prostora, a na druga dva po 11,5 kilometara. U Nacionalnom parku nemamo niti jednog turističkog objekta, hotela ili motela.

Gdje su rješenja ?

Ili da Vlada navedeni iznos višestruko poveća ili da razmišljamo o varijanti da se nadležnost nad Nacionalnim parkom prebaci na kantonalne institucije, kako bi nastojali uraditi više od dosadašnjeg, cijeneći blizinu Nacionalnog parka Plitvice i koristeći njihova iskustva. Ono što mi možemo u tom smislu uraditi jeste da ponudimo rješenja. Hoće li biti prihvaćena ovisi o nama koliko budemo uporni i koliko bude kapaciteta da nas razumiju oni u čijoj je nadležnosti Nacionalni park Una.

SINERGIJOM DO NAPRETKA

BH BUSINESS MAGAZINE:

Ima li država odnos prema Unsko-Sanskom kantonu kakav

Bihaćka Pivara i Meggle, pozitivni primjeri privatizacije

zaslužuje i čine li pojedinci sa ovih prostora, a ministri su ili dužnosnici u državnim institucijama, dovoljno za dobrobit za sredinu iz koje potiču ?

MR.SCI IZUDIN SARAČEVIĆ:

Svaka država, pa i naša, ima svoj glavni grad.

To je Sarajevo u kojem su smješteni centri državne, entitetske, kantonalne i gradske vlasti.

Smatram da je jako teško sve to kapacitativno izdržati. Ono što bi bilo dobro jeste da se uradi decentralizacija, čime bi dio ministarstava i drugih institucija bio izmješten u druge bh. sredine, osim za sada samo u Mostaru.

Nemam ništa protiv da se glavni grad razvija, ali je neophodno imati isti tretman i prema ostalim bh.

sredinama. Smatram da smo, po osnovu nekih elemenata sputani. Primjare radi Zakon o pripadnosti javnih prihoda i Zakon o dugu i potraživanjima definirao je određene odnose koji nisu dobri i treba ih mijenjati.

To je jedna strana problema. Činjenica da je u Domu naroda državnog parlamenta gospodin Sead Kadić, poslanici su gospoda Senad Šepić, Sead Jusić i Kasim Mulalić, ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je gospodin Dedić. Svi oni potiču sa prostora Unsko-Sanskog kantona, upoznati su sa općedruštvenim stanjem koje imamo i činimo maksimum napora da napravimo sinergiju za dobrobit ovog područja Bosne i Hercegovine. Rezultata ima o čemu svjedoči 6,1

milion KM kredinih sredstava koji se, putem Zavoda za zapošljavanje implementiraju na području Unsko-Sanskog kantona.

Pri kraju izrade je dokumentacija projekta za brzu cestu, nedavno je postavljen i kamen temeljac za novi aerodrom i sve su to projekti čijom realizacijom ovo područje postaje infrastrukturno sadržajnije. Nedavno obavljene razgovore sa Senadom Džombićem, vlasnikom trgovačkog lanca BINGO i Džemalom Memagićem, vlasnikom Alma-Ras-a iz Olova, ticali su se investiranja ovih uspješnih privrednika na području Unsko-Sanskog kantona i realno je očekivati realizaciju značajnih projekata, a sve s ciljem otvaranja novih radnih mjesta i stvaranja nove vrijednosti.

PAZI PORED KOGA PROLAZIŠ NA PUTU PREMA VRHU, JER SE TREBA I VRAĆATI

MR. SCI IZUDIN SARAČEVIĆ rođen je 15. 8. 1957. godine i jedno je petoro djece u porodici. Otac Remzija bio je krojački radnik, a majka Zahida priučena krojačica i domaćica.

Osnovnu i srednju školu završio je u Bihaću, a akademsko zvanje diplomiranog politologa stekao na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu.

Magistrirao je na Univerzitetu u Bihaću, a u toku je izrade doktorata.

Radno angažovanje imao je u nekoliko državnih i privrednih institucija, gdje je, najvećim dijelom obavljao rukovodne dužnosti.

Porodicu i prijatelje smatra najvećim bogastvom.

Opredijeljen je timskom radu, uz poštovanje reda, rada i discipline, pri čemu saradnicima omogućava ispoljavanje u punom kapacitetu.

Izreka „Pazi pored koga prolaziš na putu prema vrhu, jer se treba i vraćati“ svojevrsan mu je životni moto. Nema službeno obezbjeđenje i veoma često koristi lični automobil u obavljanju službenih dužnosti, rušeći stereotipe svojstvene bosanskohercegovačkoj političkoj eliti. Uživa u direktnom i neposrednom kontaktu sa ljudima. Oženjen je i otac dva sina.